

SEMINAR

KZ Mleko LOKA –
EKOLOŠKA

Datum: 25. 11. 2025

Ura: 12:00

***Lokacija: Loška zadruga, Kidričeva
cesta 63, Škofja Loka***

Vabimo vas na seminar:

***Povezava med ekološko pridelavo in
zdravjem: Koristi ekološkega mleka
za zdravje potrošnikov.***

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

- Operacija sofinancirana v okviru Strateškega načrta SKP 2023–2027 za Slovenijo.
- Financira: Evropska unija, Republika Slovenija, Skupna kmetijska politika.
- KGZ Škofja Loka

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

1. Uvod: pomen ekološke pridelave mleka

Kmetijstvo Slovenija

- Kratek pregled stanja v Sloveniji in Evropi.
- Povečano zanimanje potrošnikov za zdravo, sledljivo in trajnostno pridelano hrano.
- Vloga slovenskih mlekarjev in kmetov pri razvoju ekološkega sektorja.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

1. Uvod: pomen ekološke pridelave mleka

- **Uvod**
- V zadnjih desetletjih se potrošniki vse bolj zavedajo pomena zdrave prehrane, trajnostne pridelave hrane in vpliva živinoreje na okolje. Ekološko mleko predstavlja eno izmed živil, kjer sta okoljski vidik in potencialni vpliv na zdravje tesno povezana. Namen seminarja je raziskati, kakšne koristi prinaša ekološko mleko potrošnikom, ter razjasniti, ali se resnično razlikuje od konvencionalnega mleka.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.1. Temeljna načela ekološke živinoreje

- Ekološka živinoreja temelji na načelih trajnosti, skrbi za dobrobit živali in minimalnem vplivu na okolje. Gre za celosten sistem kmetovanja, ki vključuje skrbno načrtovano rejo živali, ravnanje s tlemi ter pridelavo krme. Namen ekološke pridelave mleka ni le zagotoviti kakovostnega živila, temveč tudi prispevati k dolgoročni ohranitvi naravnih virov in zdravih agroekosistemov. Spodaj so podrobneje predstavljena ključna načela, ki jih morajo ekološke mlečne kmetije upoštevati.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.1. Temeljna načela ekološke živinoreje

- **Prepoved uporabe sintetičnih pesticidov in umetnih gnojil na pašnikih**
- V ekološki pridelavi je uporaba sintetičnih pesticidov, herbicidov in mineralnih gnojil strogo prepovedana. Pašniki in travniki so tako obdelani izključno z naravnimi metodami, kot so:
- kolobarjenje,
- uporaba hlevskega gnoja in komposta,
- mehansko zatiranje plevela,
- dosetje travnih mešanic z visoko biotsko raznovrstnostjo.
- Tak pristop prispeva k večji raznolikosti rastlin, zdravi mikrobiološki strukturi tal ter manjšemu vnosu kemikalij v prehransko verigo. Posledično je tudi tveganje za ostanke pesticidov v mleku bistveno manjše.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.1. Temeljna načela ekološke živinoreje

- **Manjša intenzivnost reje in več prostora na žival**
- Ekološka zakonodaja določa strožje standarde glede bivalnega prostora, gostote živali in dostopa do prostih površin. To pomeni:
- več kvadratnih metrov hlevskega prostora na kravo,
- večja površina pašnikov na žival,
- obvezni izpusti na prosto.
- Manjša intenzivnost reje zmanjšuje stres pri živalih, kar ugodno vpliva na njihovo zdravje in produktivnost. Krave se lahko obnašajo bolj naravno, poleg tega pa je manjša verjetnost širjenja bolezni. Boljša dobrobit živali je povezana tudi z višjo kakovostjo mleka.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.1. Temeljna načela ekološke živinoreje

- Obvezna paša, kadar to dopuščajo vremenske in terenske razmere
- Paša je temeljni element ekološke mlečne pridelave. Živali morajo imeti v sezoni zagotovljen dostop do pašnikov, kjer lahko zaužijejo svežo travo. To je pomembno zaradi:
- boljše sestave maščobnih kislin v mleku (več omega-3 in CLA),
- boljšega delovanja prebavnega sistema živali,
- naravnega gibanja, ki zmanjšuje težave s sklepi in obolenji.
- Paša hkrati omogoča bolj trajnostno upravljanje travinja, saj posnema naravne procese v ekosistemu.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.1. Temeljna načela ekološke živinoreje

- **Prepoved preventivne uporabe antibiotikov**
- Uporaba antibiotikov v ekološki živinoreji je strogo nadzorovana. Preventivna, sistematična uporaba kot v nekaterih intenzivnih sistemih ni dovoljena. Zdravljenje je dovoljeno le, kadar je to nujno za dobrobit živali, pri čemer:
 - mora kmet prednostno uporabiti naravne ali fitoterapevtske metode,
 - morajo biti karenčne dobe (čas od zdravljenja do ponovne uporabe mleka) daljše kot v konvencionalni reji,
 - se preprečuje razvoj antibiotikom odpornih bakterij.
- To zmanjšuje tveganje za ostanke zdravil v mleku in za prenos antimikrobne odpornosti v okolje in prehransko verigo.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.1. Temeljna načela ekološke živinoreje

- **Krma pretežno iz ekološke pridelave (vsaj 60 % voluminozne krme)**
- Ekološko mleko mora izvirati od krav, ki se hranijo s krmo ekološkega izvora. Pravila vključujejo:
- najmanj 60 % voluminozne krme (trava, seno, silaža),
- prepoved gensko spremenjenih organizmov (GSO),
- omejeno količino koncentratov in dodatkov,
- lokalno pridelano krmo, kadar je to mogoče (spodbujanje krožnega gospodarstva).
- Kakovost krme močno vpliva na prehranski profil mleka, saj travniška in ekološka krma vsebujeta več naravnih antioksidantov, kar se odraža v bolj zdravih maščobnih kislinah in višji hranilni vrednosti mleka.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.2. Dobrobit živali

- Dobrobit živali je eden ključnih stebrov ekološke živinoreje. Ekološki standardi so zasnovani tako, da omogočajo kravam naravnejše življenjske razmere, več svobode gibanja in boljše zdravstvene pogoje, kar neposredno vpliva na njihovo dobro počutje in posredno tudi na kakovost proizvedenega mleka. V nadaljevanju so podrobneje predstavljeni glavni elementi dobrobiti živali v ekološki mlečni reji.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.2. Dobrobit živali

- **Bolj naravno okolje (paša, prostori z več svetlobe)**
- Ekološka reja zahteva, da imajo živali dostop do naravnega okolja, kar vključuje:
- **Reden dostop do paše**
Krave lahko prosto zahajajo na pašo, kjer imajo na voljo naravno prehrano, kot so sveža trava, različna zelišča in rastline. Takšna krma je bogatejša s hranili in pozitivno vpliva na delovanje prebavnega sistema živali.
- **Več naravne svetlobe v hlevih**
Hlevi morajo imeti dovolj oken in naravne osvetlitve. Naravna svetloba uravnava bioritem živali in pripomore k boljšemu splošnemu zdravju.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.2. Dobrobit živali

- **Prostorni in udobni hlevi**

Zahtevani so večji bivalni prostori, kakovostna ležišča in primerni podi, ki zmanjšujejo možnost poškodb. Živali se lahko svobodno gibljejo, ležejo in vstajajo brez ovir.

- **Možnost naravnega vedenja**

Krave lahko izvajajo vedenja, naravna za njihovo vrsto: hoja, paša, druženje z drugimi živalmi in počitek na mehkih podlagah.

- Vse to skupaj ustvarja okolje, ki je bistveno bolj podobno naravnim razmeram, kot jih omogočajo intenzivni sistemi reje.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.2. Dobrobit živali

- **Manjši stres in boljša imunost živali**
- Dobrobit živali ima neposreden vpliv na njihovo fizično in psihično zdravje.
- **Manjši stres**
Živali, ki imajo dovolj prostora, naravno prehrano in primerne socialne razmere, doživljajo manj stresa. Nižji stres pomeni manj težav z agresijo, poškodovanji in boleznimi. Stres pri živalih lahko vodi v padec proizvodnje mleka in slabšo kakovost, zato je njegovo zmanjševanje ključno.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.2. Dobrobit živali

- **Boljša odpornost na bolezni**

Krave, ki se redno gibljejo na svežem zraku in zaužijejo raznoliko, pretežno travniško prehrano, imajo praviloma boljšo imunost. Ekološki rejni sistemi, ki spodbujajo naravno odpornost živali, zmanjšujejo potrebo po zdravlilih in posegih.

- **Manjša uporaba zdravil**

Zaradi boljšega zdravstvenega stanja je v ekološki reji manjša potreba po veterinarskih posegih. Ker so antibiotiki dovoljeni le v nujnih primerih, je tveganje za ostanke zdravil v mleku manjše, prav tako pa se zmanjšuje tveganje za razvoj odpornosti mikrobov.

- **Boljše počutje → boljša kakovost mleka**

Mnoge raziskave potrjujejo, da krave, ki so manj izpostavljene stresu in imajo boljše pogoje za življenje, dajejo mleko z bolj stabilno sestavo, višjo vsebnostjo koristnih maščob in boljšimi senzoričnimi lastnostmi.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

2. Ekološka pridelava mleka

2.2. Dobrobit živali

- **Sklep**
- Ekološka reja bistveno izboljšuje dobrobit živali, saj jim omogoča naravnejše vedenje, bolj zdravo okolje in višjo kakovost življenja. Živali, ki živijo v takšnih pogojih, so bolj vitalne in manj dovzetne za bolezni, kar se odraža tudi v kakovosti in varnosti ekološkega mleka.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

3. Hranilna vrednost ekološkega mleka

Ekološko mleko se od konvencionalnega razlikuje predvsem zaradi drugačne prehrane živali, več časa na paši, manjše uporabe kemikalij in večje biotske raznolikosti pašnih površin. Ti dejavniki vplivajo na sestavo mleka, zlasti na maščobne kisline, vitamine, minerale in antioksidante.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

3. Hranilna vrednost ekološkega mleka

3.1. Maščobno kislinska sestava ekološkega mleka

- Ena največjih razlik med ekološkim in konvencionalnim mlekom je profil maščobnih kislin. Raziskave kažejo, da ima ekološko mleko:
- **do 50 % več omega-3 maščobnih kislin,**
- **višje ravni konjugirane linolne kisline (CLA),** ki so povezane z zmanjšanjem vnetij in zaščitnim delovanjem na imunski sistem,
- **boljše razmerje omega-6 : omega-3,** kar je ključno za zmanjševanje tveganja za kronične bolezni, kot so bolezni srca in ožilja.
- Vzrok teh razlik je predvsem hranjenje živali s svežo travo in visok delež voluminozne krme, ki vsebuje več omega-3 maščobnih kislin.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

3. Hranilna vrednost ekološkega mleka

3.2. Vsebnost vitaminov, mineralov in antioksidantov

- Ekološko mleko ima pogosto:
- **več vitamina E**, ki deluje kot antioksidant,
- **več karotenoidov**, ki prispevajo k rumenkasti barvi mlečne maščobe in so pomembni za imunski sistem,
- **višje ravni glutationa** – pomembnega antioksidanta,
- **stabilnejšo vsebnost mineralov**, kot so kalcij, fosfor in magnezij.
- Zaradi uporabe ekološke, manj intenzivne krme, ki vsebuje več naravnih rastlinskih pigmentov in polifenolov, se poveča antioksidativna vrednost mleka, kar je koristno za potrošnike.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

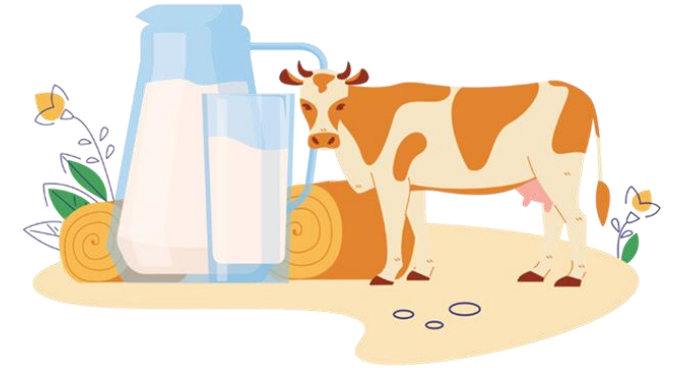
3. Hranilna vrednost ekološkega mleka

3.3. Manj ostankov pesticidov in antibiotikov

- Ker ekološka živinoreja prepoveduje uporabo sintetičnih pesticidov in umetnih gnojil ter omejuje uporabo antibiotikov, je tveganje za pojav ostankov pesticidov ali zdravil v ekološkem mleku izjemno majhno. To:
- zmanjšuje tveganje za izpostavljenost kemikalijam,
- pomaga preprečevati protimikrobno odpornost bakterij,
- deluje varovalno za potrošnike, zlasti otroke in nosečnice.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

4. Koristi ekološkega mleka za zdravje potrošnikov

- Čeprav je mleko že tradicionalno pomemben vir kalcija, beljakovin, vitaminov in mineralov, ekološko mleko ponuja dodatne koristi, ki izhajajo iz načina pridelave.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

4. Koristi ekološkega mleka za zdravje potrošnikov

4.1. Podpora zdravju srca in ožilja

- Zaradi boljšega maščobno kislinskega profila ekološko mleko:
- prispeva k nižjim vnetnim procesom v telesu,
- znižuje tveganje za razvoj srčno-žilnih bolezni,
- ugodno vpliva na celoten lipidni profil.
- Omega-3 maščobne kisline so ključne pri zmanjševanju tveganja za aterosklerozo, visok krvni tlak in trombozo.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

4. Koristi ekološkega mleka za zdravje potrošnikov

4.2. Krepitev imunskega sistema

- Antioksidanti, kot so vitamin E, karotenoidi in CLA, pomagajo telesu:
- zmanjševati oksidativni stres,
- izboljšati odziv imunskega sistema,
- zaščititi celice pred prostimi radikali.
- Ekološko mleko lahko tako igra vlogo pri vzdrževanju zdravega imunskega sistema, še posebej pri otrocih in starejših.
-

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

4. Koristi ekološkega mleka za zdravje potrošnikov

4.3. Manj kemikalij in nižje tveganje za alergije

- Ker ekološka pridelava ne dovoljuje uporabe sintetičnih pesticidov, aditivov in GSO, potrošniki prejmejo mleko, ki je:
- bolj naravno,
- manj obremenjeno z ostanki pesticidov ali težkimi kovinami,
- potencialno manj alergeno (po nekaterih raziskavah je pri otrocih, ki uživajo ekološke mlečne izdelke, manj težav z alergijami in atopijskim dermatitisom).

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

4. Koristi ekološkega mleka za zdravje potrošnikov

4.4. Okoljske koristi, ki posredno vplivajo na zdravje ljudi

- Ekološka mlečna pridelava:
- ohranja biotsko raznovrstnost,
- zmanjšuje onesnaževanje tal in vode,
- spodbuja obnovljive naravne cikle,
- preprečuje industrializacijo kmetijstva.
- Zdravo, biotsko pestrim okoljem je dolgoročno povezana tudi kakovost hrane, pitne vode in javnega zdravja.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

5. Zaključek

- Ekološka pridelava mleka predstavlja alternativni pristop k živinoreji, ki združuje skrb za živali, okolje in zdravje potrošnikov. Zaradi strožjih standardov reje, obvezne paše in naravne prehrane živali je ekološko mleko hranilno bogatejše, vsebuje več koristnih maščobnih kislin in antioksidantov ter manj neželenih ostankov pesticidov in antibiotikov.
- Potrošniki, ki se odločajo za ekološko mleko, ne izbirajo le kakovostnega živila, temveč prispevajo tudi k trajnostnim praksam, izboljšani dobrobiti živali in zdravemu okolju. Čeprav ekološko mleko pogosto dosega višjo ceno, številne raziskave dokazujejo, da njegova vrednost presega zgolj prehranski vidik – vključuje tudi ekološke, etične in dolgoročne zdravstvene koristi.
- Ekološko mleko tako predstavlja pomemben korak k bolj trajnostnemu in zdravemu prehranskemu sistemu za prihodnost.

Kmetijstvo Slovenija

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

5. Zaključek

- Ekološka pridelava mleka je več kot način kmetovanja – je **življenjska filozofija**, ki nas uči, da se dobro rodi tam, kjer delamo z mislijo na druge in na naravo. V tej zgodbi ni le krav in mleka, temveč **ljudi, krajev in vrednot**, ki jih želimo ohraniti za prihodnje rodove.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Kmetijstvo Slovenija

7. Zaključek

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Kmetijstvo Slovenija

HVALA

Kmetijstvo Slovenija

Drage udeleženke, spoštovani udeleženci, HVALA vam.

- Dogodek je sofinanciran iz sredstev Evropske unije – Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027.
- **Hvala za sodelovanje in podporo slovenskemu mleku z oznako »EKO – Kmetijstvo Slovenija«!**
- <https://eko-loskomleko.si/>
- Shema je dokaz, da lahko kakovost, transparentnost in odgovornost soobstajajo z gospodarsko učinkovitostjo in lokalnim ponosom.

Financira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA